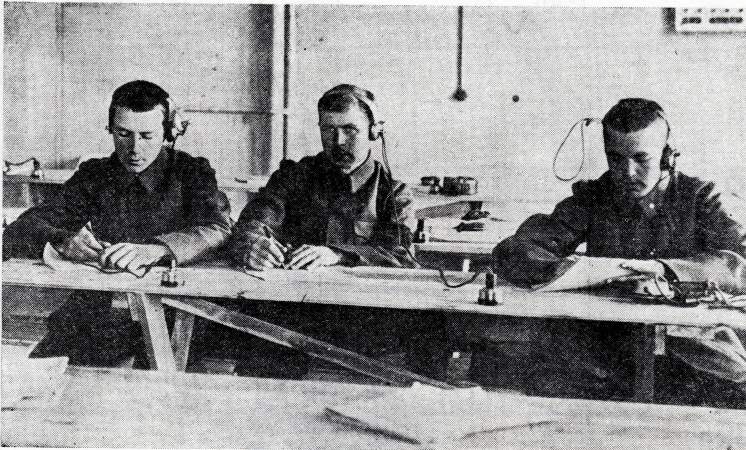

VANHOJA KUVIA.

"Deutsche Feldfunkerschule" v. 1918. — Tässä Yliopiston fysikaalisella laitoksella saksalaisten johdolla toimineessa Kipinälennätinkoulussa oppivat monet nykyiset radiomiehet radion ensimmäiset aakkoset (mm. Sweins, Hauvonen, Luomanmäki, Viikman, Lönnroth, Henriksson, Varho, Kaaja jne.). Kurssit toimeenpantiin kesällä v. 1918 ja kestivät ne 2—3 kk. Kurssien saksalaisena päällikkönä toimi saksal. majuri Gauss ja suomalaisena päällikkönä silloinen jääkärikapt. A. Stenholm (nyk. eversti A. Saarmaa). Oppilaita oli kaikkiaan n. 50. — Opetusohjelma käsitti saksankielistä komentokieltä käyttäen annetun kenttä-äksisiin lisäksi sähkötysharjoituksia ja kalusto-oppia. Opetusasemana oli "kevyt" saksalainen kenttäasema, joka oli sijoitettu kahteen hevosten vetämään vaunuun. — Kuva on otettu sähkötyksen opetussalista ja ovat kuvassa olevat henkilöt vasemmalta oikealle: ins. A. Hauvonen, ins. V. Varho ja nyk. ins.kapt. L. Kaaja.

Salmin radioasema v. 1919. — Aunuksen Vapaaehtoisen Armeijan esikunnan radioasema sijaitsi Salmin kirkkomäellä ja toimi sen päällikkönä nyk. ins. Rytövuori (ent. Rosenberg). Retkikunnan radio-osaston päällikkö oli saksalainen Wachtmeister Eweler, joka kuvassa paraillaan sähköttää. Siivilipukuinen henkilö on yliopp. Nyqvist ja äärimmäisenä hänestä oikealle nyk. radiosähköttäjä Henriksson. — Pyörivällä kipinäväylillä varustetun venäläisen lähettimen antenniteho oli n. 1.5 kW. Lähetin oli sijoitettu taka-alalla näkyvään kaappiin, jonka päällä ovat antennin virityslaitteet ja antennivirran mittari. Ensioiteho saatiin 10 HV polttomootorin käyttämästä vaihtovirtageneraattorista. Vastaanotin oli saksalainen toisiovastaanotin, jonka yhteydessä käytettiin 3-putkista pienjaksovahvistinta. Antennin toinen pää oli kiinnitetty kirkon torniin, toista päätä kannatti puumasto.

Yhteyttä pidettiin retkikunnan kahden muun radioaseman kanssa, joista pohjoisen rintaman asema sijaitsi Terussa (Prääsä) ja jonka päällikkönä toimi ent. Rauman kaup. sähkölaitoksen johtaja ins. V. Varho apunaan nyk. tekn. Y. Luomanmäki. Eteläisen rintaman asema toimi mm. Aunuksen kaupungissa päällikkönään nyk. ins. A. Hauvonen. Radioasemat olivat rintamien komentajien käytössä ja muodostivat retkikunnan ainoat viestiyhteydet.

KANSAINVÄLISESTÄ HÄTÄMERKISTÄ.

Berliinissä pidettiin vuoden 1906 lopussa kansainvälinen radiokonferenssi, joka pääasiassa käsitteli merenkulkua koskevia radiokysymyksiä. Esillä oli m.m. kansainvälinen hätämerkki, jolla merihädässä oleva alus saattoi keskeyttää kaiken muun radioliikenteen ja siten häiritsemättä selostaa tilansa ja pyytää apua. Tehdyn sopimuksen hätämerkkiä koskeva kohta kuului seuraavasti:

"Merihädässä olevat alukset käyttävät lyhyin väliajoin toistettua merkkiä ...— — — ——. Hätämerkin kuullessaan on jokaisen radioaseman lopetettava työskentelynsä, jota ei saa uudelleen aloittaa ennen hätämerkin aiheuttaman liikenteen päättymistä.

Jos merihädässä oleva alus hätämerkkejä annettuaan kutsuu jotakin määrättyä asemaa, on tämän aseman vastattava. Mikäli ei määrättyä asemaa kutsuta on jokaisen hätämerkin kuulleen aseman siihen vastattava."

Mainittu konferenssi ei ollut asiaa käsitellessään suinkaan yksimielinen. Niinpä halusivat saksalaiset merkiksi jatkuvan sarjan pisteitä ja englantilaiset esittivät omana ehdotukse-

neen kirjainryhmän CQD, joka oli muodostettu Marconi-yhtiön käyttämästä yleisestä kutsumerkistä CQ ja kirjaimesta D, jonka selitettiin merkitsevän sanaa "danger" (vaara). Eri-mielisyys johtui ilmeisesti näinä aikoina vallinneesta ankara-Telefunkenin ja Marconin välisestä kilpailusta, joka vei-kin siihen, että Marconi-yhtiön laitteilla varustetut laivat itsepäisesti käyttivät sopimuksista välittämättä omaa hätämerkkiään CQD. Surullisena muistona tästä on Titanic-katastrofi, jonka laivan sähköttäjä viimeiseen saakka kansainvälisen hätämerkin ohessa nakuttivat myös mainittua brittiläistä merkkiä.

V. 1912 pidettiin seuraava radiokonferenssi Lontoossa. Tehtyyn sopimukseen otettiin hätämerkkiä koskeva kohta edellä mainitun kaltaisena. Vasta tämän jälkeen tunnustettiin SOS-merkki kansainväliseksi myös brittiläisessä maailmassa. Tämän hätämerkin kirjaimille on kansanomaisesti etsitty monenlaisia selityksiä (Stop other service, save our ship, save our souls j.n.e.), mutta mitään pohjaa ei näillä tulkinnoilla liene, sillä vain selvästi havaittava rytmi on merkin sanellut.